

**Toespraak van de
Vice-Eerste Minister en Minister van Buitenlandse Zaken Louis Michel op het
Colloquium België-Latijns- Amerika-Caraïben van 9 april 2003**

Dames en Heren Ambassadeurs,
Dames en Heren,

Ik wens deze dag, gewijd aan Latijns-Amerika en de Caraïben, in te huldigen door een gezegde. Dit laatste dateert van bijna 72 jaar en werd uitgesproken door onze Koning Albert I:

**Het is hoogst noodzakelijk Latijns-Amerika goed te kennen vanwege zijn steeds meer opvallende plaats in onze wereldbeschouwing.
Men zou tevens beter moeten appreciëren wat daar gebeurt: men kent maar al te weinig de inspanningen qua beschaving en vooruitgang van een twintigtal naties die samen honderd miljoen inwoners vertegenwoordigen.
Sedert één eeuw hebben deze bevolkingen hun eigen beleid vastgelegd, hun instellingen uitgebreid en verbeterd, prachtige steden opgericht alsmede bewonderenswaardige communicatiewegen voor de landbouw, de mijnen, de nijverheid en de handel”**

**Albert I
Koning der Belgen (mei 1931)**

Er ligt in die woorden een erebetoon dat ik heden graag herhaal.

Het is ook daarom dat ik verheugd ben alle personen hier te kunnen bedanken voor hun deelneming aan dit colloquium België - Latijns-Amerika en de Caraïben. Dit colloquium toont aan dat mijn land een nieuwe impuls wil geven aan zijn betrekkingen met alle landen van dit continent. De aanwezigheid van talrijke prominente vertegenwoordigers van de landen van het Zuid-Amerikaans continent ligt me zeer nauw aan het hart. Sommigen onder hen zijn zelfs de Atlantische oceaan overgestoken om hun standpunt te komen verkondigen over de politieke, economische en financiële situatie van hun land.

De kwaliteit van deze conferentie en het niveau van de interveniënten zouden niet van dezelfde aard zijn zonder de energie, het doorzettingsvermogen en geestdrift van de Ambassadeurs van die Latijns-Amerikaanse en Caraïbische landen. Ik wens ze in het bijzonder en op heuglijke wijze daarvoor te groeten. De medewerking van de Kamers van Koophandel, van de Nijverheidsfederaties van de Gewesten en Gemeenschappen waren ook echt kostbaar want ze stonden in voor de samenkomst van talrijke economische acteurs die in de betrekkingen met Latijns-Amerika en de Caraïben verwickeld zijn.

Van alle continenten is het wellicht Latijns-Amerika dat de oudste banden gesmeed heeft met Europa. Onze gemeenschappelijke geschiedenis begint 500 jaar geleden met het aanleggen van Christoffel Columbus in Cuba. Die datum betekent het begin van een nieuwe periode voor de gekende wereld van die tijd. Door de eeuwen heen hebben Afrikanen, Europeanen, Arabieren en Aziaten de Indianen vervoegd. Nu zijn ze de pijlers van nieuwe culturele modellen, originele modellen van specifiek Latijns-

Amerikaanse of Caraïbische aard, een rijke rassenkruising van deze verschillende invloeden. Nu dat men het vaak heeft over mondialisering kan men ervan uitgaan dat Latijns-Amerika en de Caraïben de voorlopers waren van deze nieuwe integratiemodellen. Uit het samenvloeien van volkeren uit alle werelddelen, sedert 500 jaar, is wat men nu de “nieuwe wereld” noemt voortgesproten.

België heeft zijn steentje bijgedragen tot de geschiedenis van de Zuid-Amerikaanse en Caraïbische landen waarmee enge culturele, politieke en economische banden ontstonden. Deze banden zijn even oud als diegenen, die de “oude” met de “nieuwe” wereld verbinden. Ze bestonden reeds voor de onafhankelijkheid van onze landen. We hebben inderdaad een gemeenschappelijk erfgoed en verleden want we maakten, gedurende twee eeuwen, deel uit van hetzelfde imperium: Spanje.

Dichter bij ons wou ik het even hebben over ingenieur Louis Cruls die afkomstig is uit Diest. In 1892 identificeerde hij het aardrijkskundig centrum van Brazilië waar later de hoofdstad Brasilia werd opgetrokken.

Koning Albert I, over wie ik het had bij het begin van mijn toespraak was het eerste Europese staatshoofd dat een bezoek bracht aan Brazilië in september 1920. Dit bezoek samen met zijn echtgenote Koningin Astrid werd de bekroning van uiterst bevoorrechte betrekkingen tussen België en Brazilië, concreet uitgedokterd door de steun van Brazilië aan België tijdens de Eerste Wereldoorlog.

En bijzonder is de Belgische aanwezigheid in Latijns-Amerika en de Caraïben op architecturaal vlak. Tijdens de eerste helft van de 20ste eeuw waren Belgische architecten praktisch aanwezig in alle landen van het continent. De Luikenaar Guillaume Wodon heeft in Mexico gewerkt, de Brusselaar Charles de Moot in Argentinië en Léon Hoet uit Lichtervelde werd beroemd in Venezuela en meer bepaald in Maracaïbo.

Waarom zouden we ook niet naar het voetbal verwijzen, de populairste en meest gevolgde sport. Tegen Brazilië, Argentinië, Mexico of Uruguay spelen is voor Europese ploegen een gevreesde eer die zelden met overwinningen bekroond wordt.

En België is nog grotendeels Latijns. Het zijn diepe “roots” die we gemeenschappelijk delen en die instaan voor vriendschap en sympathie niettegenstaande de geografische afstand en onze individuele geschiedenis. Wij vergeten niet wat onze volkeren nader bij elkaar brengt, het gemeenschappelijke bewustzijn en de nauwe banden tussen onze taal, onze letterkunde, onze kunst en onze muziek. Voor een groot deel zijn de fundamenten van onze opvattingen en onze waardeschalen dezelfde.

Ik ben ervan overtuigd dat deze enge banden kunnen en moeten strakker worden, niet enkel op economisch, op financieel of op handelsvlak maar tevens op cultureel, sociaal en academisch vlak. Dit wordt mogelijk gemaakt enerzijds door de onomkeerbare terugkeer tot democratie tijdens de jaren '80 en anderzijds door de economische heropbouw van de jaren '90 die ik hier speciaal wil benadrukken want het is de som van veelvoudige inspanningen en van een buitengewoon beleid in drie hoofddomeinen:

- eerst en vooral het budgettair en monetair domein waarin de inwerkingstelling van een uiterst strikt beleid de verwezenlijking heeft mogelijk gemaakt van een bijzondere vooruitgang in de strijd tegen inflatie;
- op het vlak van extern openingsbeleid, de opheffing van de hinderpalen voor de handelsbetrekkingen en de regionale economische integratie (Mercosur, Andische Groep, Caricom...) die een belangrijke ontwikkeling in de betrekkingen en een convergentie op vlak van het economisch beleid in de hand hebben gewerkt
- op het vlak van de structurele hervormingen die -doorheen de versterking van de rechtstaat, de modernisering van de openbare sector en de strijd tegen onenigheid - een evenwichtige juridische, sociale en economische omgeving beogen zodat voor de investeerders nieuw vertrouwen ingeboezemd wordt. Ik wil de nadruk leggen op de enorme inspanningen die verantwoordelijk zijn voor een duurzame en evenwichtige groei.

Globaal bekeken lijken Latijns-Amerika en de Caraïben momenteel regio's met veel mogelijkheden. En zelfs meer, ik ben de mening toegedaan dat er een soort wederzijdse fascinatie bestaat tussen Latijns-Amerika en Europa. Zoals wij tevens ook denken dat Latijns-Amerika en de Caraïben een groeiende rol gaan spelen voor onze economie, onze handel, denken wij dat de Europese Unie als geïntegreerd staatsmodel geldt voor de toenaderingsinspanningen tussen de Latijns-Amerikaanse landen en de Caraïben. Laten we dit alles even van dichterbij bekijken.

Europa heeft vertrouwen in de toekomstige groei van Latijns-Amerika en de Caraïben. Het is zo dat sedert enige tijd sommige Latijns-Amerikaanse landen en landen van de Caraïben met grote conjuncturele en zelfs structurele moeilijkheden te kampen hebben. Ik wou hierbij zeggen dat België zich daarvan bewust is en bereid is te helpen. Ik heb vertrouwen in de nieuwe leidersgeneratie en door hen onze steun te geven denken wij ergens nuttig te kunnen zijn. Ik ben ervan overtuigd dat ze de nodige maatregelen zullen nemen om tot een duurzame heropbouw te komen. Ik heb des te meer vertrouwen dat de mogelijkheden waarop ik zo even zinspeelde geenszins de democratische "acquis" hebben verstoord.

Daarenboven hebben de verenigingsakkoorden die aangegaan werden tussen de EU en Mexico en ook Chili een nieuwe opening betekenen voor onze betrekkingen. Deze zogenaamde akkoorden van de vierde generatie zijn zeer verregaand: er is een luik voor een politieke dialoog, handelsaspecten, samenwerking op mededingingsvlak, investering en een luik voor de ontwikkelingssamenwerking. Onze transacties met Mexico die geleden hebben onder de oprichting van een vrije handelszone met de Verenigde Staten en Canada, beginnen stilaan terug te groeien. Alles wijst erop dat het met Chili dezelfde weg opgaat. Ik druk hier de wens uit dat de akkoorden die momenteel onderhandeld worden (Mercosur) en deze die in de toekomst aan bod komen (Andische Groep en Centraal-Amerikaanse Staten) even gunstig zullen uitvallen voor onze twee continenten.

Ik had het daarnet over de interesse van Europa voor Latijns-Amerika en de Caraïben. Het tegenovergestelde is ook waar. Het integratieproces tussen Europese landen krijgt zijn weerklank van de andere kant van de Atlantische oceaan. België geldt als pionier voor de Europese opbouw. België is dus goed geplaatst in het adviseren en het steunen van initiatieven van Latijns-Amerika en de Caraïben inzake integratie.

Deze wens werd reeds uitgesproken door de Eerste Minister van dit land tijdens de Top van Madrid in mei jl. Wij zijn ervan overtuigd dat de opbouw van solide economische complexen niet enkel de onderontwikkeling ten goede zal komen, maar tevens de politieke en sociale groei van het ganse continent zal bevorderen. Het afsluiten op termijn van een globaal akkoord tussen de EU en het ganse Latijns-Amerikaanse continent lijkt mij, vanuit dit perspectief bekeken niet onrealistisch.

Dit is dan ook de reden waarom ik duidelijk de boodschap van België voor de komende jaren wil laten weerklinken. België verlangt ernaar zowel kwantitatief als kwalitatief zijn samenwerking met Latijns-Amerika en de Caraïben op te drijven.

Ik kan U verzekeren dat het belang van de strategische en commerciële inzet door de overheid ten volle ingeschat wordt door de activiteiten van de Belgische ondernemingen op de Latijns-Amerikaanse en Caraïbische markten sedert decennia te volgen.

- door het inrichten van voornamelijk Economische Missies onder voorzitterschap van Prins Philippe in Mexico, Brazilië en Chili.
- Door het in de hand werken van financiële protocollen om onze interventies toe te spitsen en het beheer ervan te versoepelen
- Door het aansporen van het Waals Gewest, het Brussels en het Vlaams Gewest voor het ontwikkelen van een netwerk van handelsattachés.

Deze acties van de Belgische openbare overheid worden niet alleen geleid in overleg met de multilaterale ontwikkelingsinstellingen maar tevens door het gebruik van specifieke bilaterale instrumenten zoals de bevorderingsakkoorden en investeringsbescherming alsook de preventieve akkoorden voor een dubbele taxatie die reeds ondertekend werden met een groot aantal Latijns-Amerikaanse en Caraïbische landen die zullen bijdragen tot een betere ondersteuning van de inspanningen die door de Belgische ondernemingen in dit werelddeel geleverd worden.

In ditzelfde opzicht, omdat ik denk dat de zaken samengaan, wens ik een nieuwe elan te geven aan onze culturele en academische betrekkingen. Ik denk hier aan de algemene culturele betrekkingen die ik wederzijds als bijzonder dynamisch beschouw, hetgeen me ten zeerste verheugt. Ik denk eveneens aan de academische betrekkingen. Er zal gedurende deze dag veel over gesproken worden en daar ben ik blij mee. Het is inderdaad zo dat talrijke universiteitsstudenten en Latijns-Amerikaanse en Caraïbische academici in het verleden op ons continent hebben vertoefd. Heden komen er nog slechts 10.000 naar Europa terwijl meer dan één miljoen zich tot de Verenigde Staten wenden. Daar komt bij dat te weinig jonge Europeanen de Atlantische oceaan naar het Zuiden toe oversteken. De Latijns-Amerikaanse en Caraïbische landen beschikken zelf over uitstekende universiteiten waar meer Europese Studenten naartoe zouden moeten trekken om te studeren of zich verder te bekwamen. Ik meen dat het noodzakelijk is onze studenten, onze professoren, Europese, Latijns-Amerikaanse of Caraïbische onderzoekers ruimte te bieden die tot ontwikkeling leidt van hun onderzoek -en uitdrukkingscapaciteiten. Daarom wens ik een beleid te bewerkstelligen dat onze uitwisselingen bevordert, dat betrekkingen kweekt tussen onze universiteiten, scholen, instituten om aldus, gemeenschappelijk, onze troeven en opleidingen te internationaliseren. Het Europees

Erasmusprogramma heeft op eigen bodem zijn bewijzen geleverd. Dit zou een uitstekende inspiratiebron kunnen zijn.

Daarenboven wens ik voor de toekomst meer samenwerking met het maatschappelijk middenveld. Ontmoetingen zoals die van het Maatschappelijk Forum van Porto Alegre getuigen van de uitgebreide vrijheidsruimte en democratie die tussen ons bestaat. We vinden daar ook de creativiteit en de spontaniteit die een pluspunt kunnen worden in onze betrekkingen. Door te luisteren naar de verenigingsgroeperingen kunnen we onze eigen dialoog maar verrijken en hem aanpassen aan de bekommernissen van diegenen die de twee continenten bereizen. De strijd tegen armoede en ongelijkheid, gezondheid - en opvoedingsbeleid, de maatschappelijke dialoog en de ontwikkeling van de sociale wetgeving, het beheer van de diensten van algemeen nut: allemaal thema's die uitgaan van het maatschappelijk middenveld en waar we op nuttige wijze onze ervaringen kunnen uitwisselen. Ik denk dat het nuttig is het niveau van de diplomatieke dialoog te overbruggen en meer inspanningen te besteden aan de contacten tussen politieke verantwoordelijken inzake al deze aangelegenheden.

Die voorstellen zijn het symbool van de wil van ons land om nieuw leven te geven aan de globale betrekkingen tussen ons en het Zuid-Amerikaanse continent. Ik weet dat we daarbij kunnen rekenen, zowel op onze Ambassadeurs ter plaatse in Latijns-Amerika en de Caraïben als op de Ambassadeurs van Latijns-Amerika en de Caraïben om geleidelijk aan deze nieuwe dialoog en kanalen van samenwerking in te voeren. Mijn vurigste wens is dat men tijdens deze dag reeds kan uitweiden over nieuwe ideeën en nieuwe engagementen. Daarom pleit ik tijdens dit colloquium voor het vernauwen van de reeds bestaande banden tussen België enerzijds en Latijns-Amerika en de Caraïben anderzijds.